ZANG XVIII TOT XXII VAN DEN NĀGARAKRTĀGAMA.

DOOR

H. KERN.

In dezen Zang wordt de beschrijving voortgezet van de met groote praal gehouden rondreis des Konings door zijn rijk. De versmaat is Sragdharā; de aanhef luidt als volgt:

1. Ryy aṅkaṭ Cṛī Nātha saṅkeṇ Kapulungan ikaṇaṇ rājabhṛtyā-
nirīṇ sōk |
salwā niṇ rājamārggāparimita hibēkaṇ syandanomwat matāmbak |
wwaṇ niṇ wwaṇ peka niṇ peka tēka saha padāti harēp mwaṇ ri
wuntat |
dudw aṇ wadwādarāt sēh girimisēn amēḍēp mwaṇ gajāḥwādi kirṇṇa ||

D. i. „Bij 't vertrek van Z. Maj. den Vorst uit Kapulungan volgden veel onderdanen; de groote heirbaan was over de geheele lengte vol van ontelbare beladen wagens, den weg versperrende. Tal van menschen, tal van dienstbaren waren gekomen, benevens voetknechten voor en achter; andere troepen te voet krioelden, met olifanten, paarden enz. in menigte.”

Wwaṇ niṇ wwaṇ, en dgl. is een idiomatische uitdrukking die in KBW. niet vermeld wordt, hoewel de voorbeelden er van niet schaarsch zijn; bijv. hyaṇ niṇ hyaṇ, sura niṇ sura, z. v. a. tal van hoogere wezens, tal van goden, Sutasoma 23, b; wwil niṇ wwil, tal van titanen, 103, a; 112, a. Men kan zulke uitdrukkingen als „man aan man”, „dag aan dag” enz. in onze taal vergelijken.

Peka, uit pāika, komt o. a. in 't Hindustānī voor met de beteekenis van „voetknecht”; het komt herhaaldelijk voor in 't Oj., o. a. in 't Bhārata-Yuddha in den zin van „voetknecht, gemeen soldaat”, elders in dien van „dienaar, knecht”. Wat Prapañca hier onder peka verstaat, is mij niet duidelijk.

Amēdēp weet ik niet terecht te brengen; misschien is het verwant met Jav. .

2. Nistanyāsankya tañ syandana mapawilañan de ni cihnya bheda |
tēkwan lāmpah nikāpañta tulis ika dudū riñ samantṛi ' samantṛi |
rakryan sañ mantrimukyāpatih i Majhapahit sañ prañālēñ kaḍatwan |
pintēñ māwan ḡata syandana pulupuluhan ² teki cihnanya neka ||

D. i. „Hoewel de wagens ontelbaar waren, waren ze te tellen (d. i. te onderscheiden) ten gevolge van hun verschillende kenteekens, en (hoewel) ze in massa voortgingen, waren hun beschilderingen verschillend voor de onderscheidene Mantri's, zijnde de voornaamste der Mantri's Z. Ex. de rijksbestierder van Majapahit, de tusschenpersoon van 't hof. De vele honderden wagens op weg hadden bij ettelijke tientallen verschillende kenteekens.”

Met den rijksbestierder is hier natuurlijk bedoeld de vermaarde Gaja Mada. Bijna op dezelfde wijze is hij betiteld in 't opschrift uit Singasari van Čaka 1273 (A. D. 1351), medegedeeld in de monografie over Tjandi Singasari, blz. 38, vg. De titulatuur t. a. p. luidt: „Mahāmantrimūlya rakryan mapatih Mpu Mada, sakṣat prañala kta rasika de bhaṭāra sapta prabhu”, volgens de vertaling van Brandes: „De HEG. rijksbestierder Mada optredende als tusschenpersoon van H. M. de 7 vorsten.” Prañāla beteekent eigenlijk „kanaal, buis, waterleiding.”

Zoowel met tulis als met cihna zullen geschilderde deviesen bedoeld zijn.

3. Sañ Črī Nātheñ Pajañ kweh ni ratha nira paḍācihna niñ dīwaḡaḡrī |
ndan Črī Nātheñ Lasēm sōk ratha nira matulis nandaka ḡweta
ḡobha |

sañ Črī Nātheñ Dahācihna sadahākusuma syandanābhrātulis mās |
mukyañ sañ Črī Jīwanendrāsakaṭa samasamācihna lobheñ lēwih sōk ||

D. i. „De vele karossen van Z. H. den Vorst van Pajañ hadden alle tot kenteeken de zon, en de menigte karossen van Z. H. den Vorst van Lasēm waren beschilderd met een prachtigen witten stier; Z. H. de Vorst van Dahā had hetzelfde teeken als de bloem van Dahā: een prachtigen wagen met goud beschilderd; Z. H. de Vorst van Jīwana, de voornaamste, had wagens die alle zeer uitmuntende teekens hadden in menigte.”

¹) Zoo leze men i. p. van ri san.

² In den gedrukten tekst staat foutief pulupulutan.

Met den Vorst van Pajañ moet bedoeld zijn de gemaal der Vorstin vermeld in Zang V, 2 en VI, 2; met den Vorst van Dahā de echtgenoot van de Prinses vermeld in Zang V, 1. Met „de bloem van Dahā” zal wel de gemalin zelve bedoeld wezen. De Vorst van Jīwana (al. Kahuripan) is de gemaal der Koningin-Moeder; zie Zang V, 2, en vgl. voor al deze personen Pararaton Hoofdstuk IX.

Dīwaçaçrī, een onjuiste spelling voor diwasaçrī, van elders mij niet bekend, beteekent eigenlijk „luister van den dag”. Iets dergelijks is Skr. diwasanātha, dagvorst. Met Dahākusuma is, naar ik veronderstel, bedoeld H. H. de Vorstin van Dahā, de schoone jongere zuster der Koningin Moeder; vgl. Zang IV, 1 en Pararaton, blz. 121, r. 7 en 30.

Lobheñ lēwih is, misschien, de naam van een figuur, een batik-patroon, want in de volgende strofe komt het nogmaals voor, en wel onmiddellijk na griñsiñ. Doch in KBW. onder lubeñ wordt linubeñ lēwih verklaard met „voortreffelijk”. De eigenlijke beteekenis schijnt te zijn „in hooge mate uitmuntend”. Vgl. Sund. loba.

4. Ndan sañ Çrī Tikta-wilwa prabhu sakata nirāsankya cihnanya
wilwa |
 griñsin lobheñ lēwih lāka paḍa tinulis iñ mās kajañnyān rinēṅga |
 salwir niñ puṅgawāmwat bini haji ñuniweh Içwarī Çrī Sudewī |
 sakweh niñ pekabhāryyā sakata nika sinañ pañharēp niñ sapañta ||

D. i. „Vervolgens van Z. Maj. van Tikta-wilwa (Majapahit), den Koning, ontelbare wagens tot kenteeken hebbende een Wilwavrucht (Aegle Marmelos). Griñsiñ, zeer uitmuntend, rood van kleur, alle beschilderd met goud en voorzien van schermen. Al de Puṅgawa's die de koningsvrouwen, alsmede de Heerscheres H. M. Sudewī vervoerden, en al de vrouwen van minderen rang (?) wier wagens rood waren, vormden de voorhoede van den ganschen stoet”.

Ik ben niet zeker dat de vertaling geheel juist is. Van griñsiñ ken ik geen andere beteekenis dan die in 't Jav. Wdb. opgegeven wordt. Twijfelachtig is ook mijne vertaling van pekabhāryyā, dat hier toch kwalijk „vrouwen van voetknechten” kan beteekenen. Wie H. M. Sudewī is, vermag ik niet met zekerheid te zeggen; misschien dezelfde als H. M. Parameçwarī, de Koningin vermeld in Zang VII, 3.

5. Muṅgw iñ wuntat ratha Çrī Nṛpati rinacana swarṇṇa ratna
pradipta |

anyat lwirnyātawin jampana sagala mawālwāhulap sōhnya lumrā |
 kirnpn wadwānirin Jaṅgala Kaḍiri Sēḍah Pañlarañ sōk marampak |
 āstām tekañ bhayaṅkāryy amawamawa dudūn bhṛtya muṅgw in
 gajācwa ||

D. i. „Daarachter volgde de karos van Z. M. den Vorst, versierd, schitterend, met goud en edelsteen; en (voertuigen) van ander soort met gordijnen: palankijns helder blinkend, waarvan de glans en schittering zich wijd verbreidde. In menigte gingen mede troepen uit Jaṅgala, Kēḍiri, Pasuruhan, Pañlarañ, in dichte rijen voortrukkende; daarenboven de Bhayaṅkāri's, (en) naar evenredigheid (?) ander dienstvolk op olifanten en paarden“.

De koninklijke wagens, waarvan in de voorgaande strofe sprake was, waren bestemd voor de dames van 't hof en de begeleidente Puṅgawa's; op de karos was de Koning zelf gezeten. Zoo tenminste vat ik de plaats op. Met wadwa kan evengoed krijgsvolk, als onderdanen bedoeld zijn. Mijne vertaling van sēḍah en pañlarañ berust slechts op gissing. Vgl. Zang IX, 1.

De Bhayaṅkāri's zijn een soort van beambten, zonder twijfel dezelfde als de met de synonieme uitdrukking Bhayaṅkara's genoemde in Pararaton blz. 26 (in de vertaling blz. 108), waaruit blijkt dat zij wachters waren. Ook uit Zang IX, 2 kan men zulks opmaken. Het zijn dus lijfwachten. Het lijdt geen twijfel dat het woord voortleeft in Jav. amabayan kari hoezeer de beteekenis zich gewijzigd

heeft, want volgens Jav. Wdb. verstaat men onder am bayan kari, iemand als bruidegom of bruid feestelijk uitdossen, eer bewijzen, in staatsie begeleiden. Het heeft er veel van of deze beteekenis van bruideider, paronymf onder den invloed staat van 't Jav. woord bajang, waarmede bhayaṅkāri, bhayaṅkara niets te maken heeft, want deze termen zijn zuiver Sanskrit, en beteekenen eigenlijk „vrees verwekkend“, een niet onpassende benaming voor lijftrawanten, aan wie de zorg voor de veiligheid van den koning is toevertrouwd.

6. Ndah prāpten Pañcuran munḱur atiki lari niñ syandaneñjin
 marāryyan |

lampah niñ kawy animpañ sumēpēr i Sawuñan mañlawad wandhu-
 wargga |

liñsir niñ sūryya munḱat marēni ri haliwat Cṛi Narendrān lumampah |
 tūt mārggāmūrwwa cighrān datēñ i Watu Kiken riñ¹ Matañjun
 marāryyan ||

¹ Gedrukt ri tegen de maat.

D. i. „Nadat men Pañcuran bereikt had en vandaar weêr vertrokken was, hielden de wagens op hun tocht in de vroegte halt. De dichter sloeg op reis een zijweg in, Sawunian aandoende, familieleden willende bezoeken. Toen de zon over de middaghoogte was, begaf hij zich op weg, juist toen Z. M. de Vorst voorbij getrokken was. Zijn weg oostwaarts vervolgende kwam hij weldra te Watu Kiken, en pleisterde te Matañjuñ.

De ligging der in deze strofe genoemde plaatsen heb ik niet kunnen opsporen.

7. Deçāsīmpar kkaboddhan kaparēk i tēpi niñ mārgga kaywanya
poryyañ |
pratyekanye Galañgañ muwah ikañ i Baḍuñ tan madoh mwañ
Baruñbuñ |

tankāryyāñer mmañik towi kawīṣaya ri Yānatrayāṅgēhnya meñēt |
sañ dharmmādhyaṣa cīghran sinigēhan ika riñ bhojanāpāna tuṣṭa ||

D. i. „Afgelegen dessa's van Buddhistische geestelijken waren gelegen aan den zoom van den grooten weg, met — geboomte; de namen er van onderscheidenlijk zijn Galañgañ, en een ander Baḍung, niet ver van Baruñbuñ. De superintendent der Religie ¹ had niet van nooden edelgesteente, noch zinnelijke geneugten; te denken over de Drie Yāna's was zijn vaste voornemen; hij werd onthaald op spijs en drank en was daarmee wel voldaan.

Poryyañ komt ook voor Bhomakāwya Z. 44, I, doch zonder dat de beteekenis er van duidelijk is. Pratyeka komt in een dergelijk verband ook voor in Zang XX, 1, zonder dat het ons in staat stelt de beteekenis met zekerheid vast te stellen. Mijne vertaling berust op Skr. pratyeka, d. i. iegelijk; afzonderlijk; in verband met pratyeka voorkomende als glosseem van cacakan in KBW. onder cacak en ñacak, een voor een noemen.

De „Drie Yāna's" (d. i. de 3 voertuigen) zijn in 't stelsel der Mahāyānisten 't Ćrāwaka-y. Pratyeka-y. en Buddha-y., waarover men zie Burnouf, Lotus 315.

8. Sāmpun prāpte Kulur mmwañ Batañ i Gañan aṣm teki lampah
Narendra |

tistis hyaṇ Sūryya pintēñ ghaṭita ² pitu sirēm kāmukan sañhub awrā |
skandhāwāre tēñah niñ harahara dinunuñ Ćrī Narendre kamantyan |
prāptāñ wyāpāra sāmpun panaḍah ira madum sthāna tekiñ wwañ akweh ||

¹ Deze waardigheid bekleedde onze dichter.

² Met ghaṭita zal bedoeld zijn een Muhūrta van 48 minuten.

D. i. „Nadat de Vorst op zijn tocht Kulur en Batañ, Gañan asēm bereikt had, werd de Zon koeler, tegen de 7de stonde ging ze onder en verbreidde zich de duisternis. In 't midden van 't open veld betrok Z. M. de Vorst inmiddels het kamp. Toen de bezigheden ten einde waren, gingen de menschen in 't algemeen daar na gegeten te hebben, ieder naar hun plaats“.

Skandhāwāra is een kamp waar een Vorst tijdelijk verblijft houdt, gewoonlijk een legerkamp. Het woord is bekend genoeg uit het Skr., doch ontbreekt in KBW.

ZANG XIX.

Deze zang bevat weinig meer dan de opsomming der plaatsen waar de Koning op zijn tocht langs kwam. De versmaat is dezelfde als in Zang XI, en in Wiwāha III. De eerste strofe geeft het volgende te lezen:

1. Eñjīn ryy aṅkat iraṇ Narendra daṭṭhēn aṇhinēp i Bhaya lañö tigañ
kulēm |
 sah saṅkeri Katañ Kēduñ ¹ Dawa Rame janapada kahalintaṇan huwus |
 riñ Lampēs ri Timēs muwah Kuṭi ri Pogara, kahēnū lēbuh ni
Kagēt |
 mwañ riñ maṇḍala Hambulu traya tēke Daḍap adulur ikañ rath-
ālaris ||

D. i. „'s Morgens had het vertrek van den Vorst plaats; aangekomen te Bhaya langö overnachtte hij daar drie nachten. Men vertrok van Katañ, Kēduñ (?) Dawa, Rame; 't platte land was men (toen) reeds voorbij. Te Lampēs, te Timēs en Kuṭi (monnikenverblijf), te Pogara nam men den weg over de vlakte van Kagēt; en in 't distrikt Hambulu traya ² te Daḍap gekomen, zetten de wagens te gader den tocht voort.“

De gebrekkige stijl van den dichter heb ik in de vertaling niet getracht te verbeteren. De plaatsnamen vermag ik niet terecht te brengen. Een onderzoek of de opgenoemde namen nog te vinden zijn, kan alleen door personen ter plaatse met kans op welslagen ter hand genomen worden.

¹ Tegen de maat, dus foutief. Mogelijk bedoeld Kēduñ, dat tenminste een bestaand woord is.

² D. i. de Drie Hambulu's. De Hambulu is een ficussoort, in de eerste plaats de Ficus infectoria, Skr. plakṣa; zie KBW. onder hambulu. Er heerscht echter groote verwarring bij de toepassing van den naam.

2. Wwantēn dharma kasogatan prakāṣite Madakaripura kastawen
 lañö |
 simānugraha bhūpati sañ apatih Gaja Mada racananya nuttama |
 yekānuñ dinunuñ Nareṇwara pasangrahan ira pinēñēd rinūpaka |
 andondok (?) mahawan rikan trasuñay andyusi capahan atirhaṇewana ||

D. i. „Er is een Buddhistisch stift, bekend onder den naam van Madakaripura, vermaard om zijn schoonheid: de dorpsgrond is een schenking van den Vorst aan den rijksbestierder Gaja Mada; 't bouwwerk is allervoortreffelijkst. Daarheen begaf zich de Vorst, voor wien de pasanggrahan netjes gemaakt en versierd werd. Tijdelijk daar vertoevende, ging hij naar de bron der rivier om te baden in een waterbak, devotie verrichtende in heilig water.”

De naam van 't Buddhistisch stift, d. i. een pēdikandessa met klooster, enz., Madakaripura, bevat een omzetting van den naam des stichters, want kari (stam kari n), olifant, is een synoniem van Gaja.

De lezing andondok lijkt mij verdacht. Mogelijk is bedoeld andon dok, uit andon, waarvan een der beteekenissen volgens Jav. Wdb. is „tijdelijk verblijven”, en dok, volgens hetzelfde Wdb. iets dergelijks. Het KBW. geeft geen licht. Het onuitgedrukte onderwerp zal toch wel de Vorst zijn.

Trasuñay voor tras-suñay. Capahan wordt verklaard als een soort waterbak. Men kan denken aan de steenen badkuipen, zooals die nog hier en daar op Java gevonden worden. Tīrtha-sewana is eigenlijk 't bezoeken van heilige badplaatsen ter bedevaart.

ZANG XX.

De vertaling van dezen Zang, in Ārdūlawikrīḍita, levert groote moeilijkheden op vooral wegens de menigvuldige van elders onbekende woorden, gedeeltelijk plaatsnamen.

1. Prāptañ deṇa Kasogatan sahana mawwat bhakta pāne Haji |
 pratyekanya Gapuk padewiṇṣa (?) yeñ Iṇāna-bajrāpagēh |
 Gantēn Poh Capahan Kalampisan in Lumbañ len Kuran We pētañ |
 mwañ Pañcar samāñca niñ kuṭi ¹ muñguh kapwa tāsrañ mamarēk ||
 2. Milw añ deṇa ri Tuñgilis Pabayēman rowañnya nekāpupul |
 rehnyāñce kuṭi Ratnapaṇkaja ³ hane Carcean ¹ kabhukty āpatēh |
 nāhan ta pabalas Kasogatan an aṇṇāñgēhnya kuwu āpagēh |
 bhuktinyanpinakāryya ² kawwalu huwus tiñkahnya ñuññi dañū ||

¹ Gedrukt caccan.

² Conjectuur voor panakāryya.

³ De Kuṭi Ratnapaṇkaja is vermeld in Zang XVII, 10. Met kuṭi schijnt bepaald bedoeld een klooster, monasterium.

D. i. Bij aankomst in de Buddhistische (përdikan-) dessa's, boden alle den Koning spijs en drank aan. De namen onderscheidenlijk ervan zijn — — —; onder Īcānabajra gesticht. (Gantën enz. tot Pañcar) alle onderhoorigheden van 't monnikverblijf, kwamen toeijlen om hun opwachting te maken. Ook de dessa's Tuṅgils en Pabayëman kwamen in hun gezelschap mede in grooten getale vereenigd. Zij staan als onderhoorigheden onder 't bestuur van 't monnikhuis Ratnapaṅkaja te Carcan (?) zijnde landerijen waarvan de opbrengst genoten wordt. Zoo dan is de — van een Buddhistisch sticht, dat onderhoorigheden (of: deelen van een complex van stichten) vaste (eigen) kuwu's (hoofden) hebben ¹; de bezeten landerijen, die bewerkt worden, zijn acht (in aantal). Dat is reeds van oudsher de regel."

Omtrent pratyeka vgl. men de aantekening op Zang XVIII, 7. Wat op pratyekanya volgt, schijnen eigennamen te zijn, waarvan de lezing echter verdacht is.

Īcānabajra is een bijnaam van den Koning Mpu Siṇḍok, die ons als ijverig Buddhist bekend is. Mogelijk staat het hier elliptisch voor een plaatsnaam, en dan is bedoeld: (het sticht) te I. gevestigd.

In den derden pāda kan ik geen verband ontdekken, al is de beteekenis van enkele woorden bekend. Ik houd dies alle termen, te beginnen met Gantën en eindigende met Pañjar, voor plaatsnamen.

De vertaling van de tweede strofe is op menig punt geheel onzeker. Pinakāryya houd ik voor een passief, afgeleid van pakāryya = pagawe.

ZANG XXI.

De versmaat van deze zang is een specie van Atyaṣṭi; de bijzondere naam is mij niet bekend.

1. Byatīteñjiñ maṅkat caritan ikanañ deça kahawan ² |
ri Lo paṇḍak Raṇw ākuniñ i Balerah Baru bare |
Dawöhan lāwan ³ Kapayëman i Tēlpak ri Barëmi |
Sapañ kaprāptan mwañ Kasaduran anujw iñ Pawijuñan ||
2. Jurañ Bobo runtiñ mwañ i pasawahan teki kahēnū |
muwah prāpteñ Jā ⁴ lādhipa Talapika mwañ ri Paḍali |

¹ Of: dat voor de onderhoorigheden (personen) zijn aangesteld in de betrekking van kuwu's.

² Verbetering voor kawahan in den gedrukten tekst.

³ Een lange lettergreep te weinig; 't eenvoudigste is, riñ in te voegen.

⁴ De tekst heeft ja met korte a tegen de maat.

riñ Orṇon lawan Paṅgulan i Payaman len Tēpasana |
tēkeñ Rēmbaṅ prāpte Kamirahan i piṅgir niñ udadhi ||

D. i. "Daarna, 's morgens, brak men op. Laten wij de doorgetrokken dorpen vermelden: Lo paṇḍak, Rañu akuniñ, Balerah, Baru bare, Dawōhan en Kapayēman, Tēlpak, Barēmi. Sapañ werd bereikt, en Kasaduran, koers gericht op Pawijuñan. Door 't dal Bobo runting en de rijstvelden daar werd de weg genomen; en men bereikte Jālādhipa, Talapika en Paḍali; Orṇon en Paṅgulan, Payaman en Tēpasana. Men kwam in Rēmbang en bereikte Kamirahan aan de zeezijde."

ZANG XXII.

De versmaat hiervan is een soort Wikṛti.

1. I Dampar i Patuñjuñan Nṛpati lālana mahawan i tira niñ pasir |
amūrwwa hēnu tūt hēnī ratārata nika magēñtimbah¹ iñ ratha |
arāryyan i samīpa niñ talaga sēh sarasija tarate paḍasēkar |
jēnek mihat i posik niñ makara riñ wway ahēniñ i dalēmnya was-
pada ||

D. i. "Te Dampar en Patuñjungan vermeide zich de Vorst met aan 't zeestrand te gaan, oostwaarts den weg nemende langs het zand, waarvan de effenheid — — — van 't karos. Hij poosde nabij een meer vol van lotussen en waterrozen, alle in bloei. Met behagen keek hij naar de bewegingen der dolfijnen in 't heldere water, tot den bodem zichtbaar."

De beteekenis van magēñt (?) is onbekend, en daarenboven is de lezing bedorven, zoodat een paar woorden in de vertaling weggelaten zijn. Makara heb ik met "dolfijn" vertaald, ofschoon de dichter andere zeedieren kan bedoeld hebben.

2. Ndatan wicaritan kalañwan ikañ. rañu masurawayan lawan
tasik |
riy aukat ira sah ḍatañ Wēḍi ri Guntur asēñt i samīpa niñ hawan |
Kasogatan i Bajrakāñca ri Taladhwaja tēlas apagēh cinarccakēñ |
dulurnya ri Patuñjuñan kasēlañ bala turuñ umulih mareñ kuṭi ||

D. i. "We zullen de verspreide bekoorlijkheden van het meer en de zee niet bespreken. Na vertrokken te zijn kwam hij te Wēḍi en Guntur, dat wegschool in de nabijheid van den weg. Het Budhistisch stift te Bajraka, hetwelk als onderhoorigheid van Taladhwaja

¹ Dit vers is corrupt; er ontbreekt een korte lettergreep na magēñt. Ik weet niet de vereischte verbetering aan te brengen.

reeds (vroeger) gesticht is, werd (in zijn voorrechten) geconfirméerd, alsmede (dat) te Patuñjuān, onderwijl de troep nog niet naar het klooster (?) teruggekeerd was."

Mijn vertaling van cinarccakēn berust op de beteekenis van 't Skr. *carcayati*, herhalen. — De bedoeling van 't *dulurnya* P. is mij niet recht duidelijk.

3. Yateka hinalintañ muwah amūrwwa matut alas i tira niñ pasir |
arāryyan irikañ Palumbwan aburu kṣaṇa lumaris i liñsir iñ rawi |
bhawīṣya hinalintañ ¹ iñ lwah i Rabut lawaū anuju surud niñ
ampuhan |
lurah ri Balater linakwan ira lālana mamēgil i tira niñ pasir ||

D. i. "Na die plaatsen voorbijgetrokken te zijn, ging hij weder oostwaarts, 't bosch volgende aan 't zeestrand. Hij hield rust in Palumbwan, jaagde een poos en vervolgde zijn tocht, toen de zon ten ondergang neigde. Vervolgens ging hij 't water van Rabut lawaū over, juist toen 't geraas van den vloed bedaarde. De bergkloof van Balater wandelde hij door, en betrok zijn nachtkwartier aan 't strand."

4. Riñ enjiñ ahawan Kunir Basini sakṣaṇa ḍatēñ i Saḍeñ sirāmēgil |
pirañ wēñi kunēñ lawas nira jēñēk mamēnamēñ i Sarampwan añ-
lēñōr |
ri sah niri wawaū tēke Kuṭa Bacek Narapati nawilāsa riñ pasir |
jēñēk lumihat iñ karañ kinasut iñ ryyak asirasirat añhirib jawuh ||

D. i. "Den volgenden ochtend nam hij den weg van Kunir Basini; dra gekomen te Saḍeñ nam hij daar zijn intrek. Ettelijke nachten lang verlustigde hij zich behagelijk in — —. Na van daar weggegaan te zijn kwam de Vorst te Kuṭa Bacek en vermaakte hij zich aan 't strand; met genoegen keek hij naar de koraaldieren terwijl ze werden overstelpt door de overal als regen spattende golven."

5. Tuhun rakawi tan mare Kuṭa Bacek dumadak anuti simpañ iñ
hawan |
añuttara sake Saḍeñ mahawan in Baluñ anuju ri Tumbulen Habēt |
muwah ri Galagah ri Tanpahiñ añanty amēgil i Rēñēs apty
anañkilā |
amogha kapapag Narendra mahawan Jayakṛta ri Wanagriyālaris ||

D. i. "Doch de dichter ging niet naar Kuṭa Bacek, daar hij onmiddellijk een zijweg volgde; hij ging noordwaarts van Saḍeñ

¹ Zoo leze men i. p. van *hilitaṇ*.

Buliñan, richtte koers naar Tumbul en Habēt, voorts naar Galagah en naar Tanpahiñ, bleef in afwachting zich ophouden in Rēṇēs met plan zijne opwachting te maken. Weldra ontmoette hij den Vorst, die naar Jayakṛta ging, naar Wanagriya zijn reis vervolgende.”